

Taalbeleidsplan

Inhoudsopgave	bladzijde
Inleiding	03
Visie op taalbeleid	04
Taal en ouderbetrokkenheid	04
Het taalonderwijs op De Zoeker	05
Groep 1- 2	05
Groep 3	08
Groep 4 t/m 8	09
Taal, spelling en woordenschat	11
1. Analyse van de huidige situatie en reflectie	11
2. Formulering van gewenste situatie	12
3. Vaststellen van prioriteiten	12
4. Uitvoeren en borgen	13
Meerjarenplanning	14
Veranderplan 1	14
Veranderplan 2	15
Lezen	16
Het individueel en groepslezen (ELLO)	16
Wat doen we aan leespromotie	23

Inleiding

Taal speelt een belangrijke rol in het dagelijkse leven. Waar je ook bent, je komt taal tegen. Op school, in de thuissituatie, maar ook wanneer kinderen met elkaar aan het spelen zijn. Taal in het onderwijs is van groot belang. Taal is het 'voertuig' om kennis, vaardigheden, competenties te verwerven. Taalbeleid is een breed begrip, maar richt zich met name op het beschrijven van en het verbeteren van de organisatie en de inhoud van het taalonderwijs op scholen met een diverse leerling-populatie.

De Zaan Primair scholengroep heeft de ambitie dat alle scholen vergelijkbare taalbeleidsplannen hebben met dezelfde kenmerken. In deze notitie worden hiervoor in het eerste deel de kaders en kenmerken aangegeven. Het tweede deel bestaat uit een format voor een taalbeleidsplan op schoolniveau. Niet alle scholen van de scholengroep hebben reeds een taalbeleidsplan, anderen weer wel en dan bestaan er verschillende versies. Het is niet de bedoeling dat op de scholen waar al een taalbeleidsplan aanwezig is opnieuw wordt begonnen. Wél is het de bedoeling dat die plannen worden getoetst aan de kenmerken die worden beschreven in deze notitie. Voor zover ze ontbreken wordt aan die scholen gevraagd die thema's toe te voegen. Dit ligt in de lijn met de ambitie dat elke school van Zaan Primair beschikt over een taalspecialist en dat ook de invulling van het takenpakket van de taalspecialist vergelijkbaar is op alle scholen.

Visie op taalbeleid

Het taalbeleid van De Zoeker draagt bij aan de uitwerking van de missie van Zaan Primair. Deze luidt als volgt:

“Het bieden van kwalitatief goed en eigentijds openbaar onderwijs, dat kinderen in hun verscheidenheid voorbereidt om zelfstandig, kritisch, onderzoekend, samenwerkend, verantwoordelijk en verdraagzaam te functioneren in de samenleving.”

De Zoeker wil onderwijs bieden van hoge en meetbare kwaliteit. “Ons onderwijs bevordert de cognitieve, creatieve, sociale en emotionele ontwikkeling van elk kind.” Ook in het taalonderwijs van De Zoeker staat de ontwikkeling van het kind centraal.

We willen kinderen optimaal toerusten om deel te nemen aan het onderwijs en vervolgonderwijs. Taal is een instrument dat kinderen in bijna alle dagelijkse situaties nodig hebben; taal is een vorm van communicatie. Taal is er altijd! Effectief taal (- en lees)onderwijs is cruciaal voor kinderen. Voor succes op dit moment en voor succes in de toekomst. De extra aandacht voor taal, om achterstanden te voorkomen, vertaalt zich binnen De Zoeker in aanbod en een doorgaande lijn binnen de groepen. Een doorgaande lijn willen we realiseren door ook de aansluiting op het vervolgonderwijs te bewerkstelligen. Het taalbeleid sluit tevens aan bij opvattingen van het interactief taalonderwijs.

Bij deze opvatting wordt de taalontwikkeling van kinderen gestimuleerd door intensieve sociale interactie en een rijke en krachtige leeromgeving, die in het teken staat van een thema. Daarom zorgen wij voor een omgeving, die uitnodigt en stimuleert tot gebruik van mondeling en schriftelijk taalgebruik en we stimuleren de kinderen hier mee aan de slag te gaan. Een rijke taalomgeving zorgt ervoor dat kinderen vooral plezier beleven aan taal. Taal is het medium om kennis, vaardigheden, competenties te verwerven.

Taal en ouderbetrokkenheid

Vanuit de thuissituatie kan er een positief effect uitgaan op de ontwikkeling en het leren van jonge kinderen. Ouders kunnen een thuissfeer creëren die de ontwikkeling van hun kind stimuleert. Te denken valt aan het voorlezen en samen spelen. Het is voor ouders minstens zo belangrijk te weten wat hun kind in school doet en hoe zij hun kind thuis het beste kunnen ondersteunen. Omgekeerd is het voor beroepskrachten ook relevant om te weten hoe het kind thuis functioneert en wat ouders met het kind ondernemen. Ouderbetrokkenheid is een aandachtspunt bij Zaan Primair. Een werkgroep is momenteel aan het werk om de visie hierop te ontwikkelen.

Het taalonderwijs op de Zoeker

Groep1-2

Het taalonderwijs begint al in groep 1. Afgezien van het feit dat je door vertellen, voorlezen, liedjes zingen praten, luisteren, spelen, enz. ieder moment met taal bezig bent, wordt er ook methodisch met taal gewerkt.

De kinderen van groep 1-2 krijgen les uit "Kleuterplein". De kinderen van groep 3 leren hun eerste woorden lezen en schrijven met behulp van "Veilig leren lezen".

Concept beleidsstuk taal betreffende de groepen 1-en 2

De kleuterbouw werkt met:

- 1: 'Kleuterplein': Methode
- 2: 'Wat zeg je' : auditieve taalspelletjes .
- 3: 'Fonemisch - en Fonetisch bewustzijn' : vaardigheden rond klanken en letters
- 4: voorlezen
- 5: versjes

Kleuterplein

het ijsklontje

smelten

de sneeuwbal

1.1

Het stimuleren van de taalontwikkeling bij kleuters vraagt om een brede aanpak. Op de Zoeker werken we met heterogene groepen in de onderbouw (combinatie 1-2). Vaardigheden rond klanken en letters zijn een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van geletterdheid en dragen bij aan een goede leesstart in groep 3.

Activiteiten kunnen bij de methode Kleuterplein op de individuele behoefte van leerlingen afgestemd worden met 'een stapje naar boven' of 'een stapje naar beneden'.

Binnen het ontwikkelgebied taal en lezen kent Kleuterplein de volgende leerlijnen:

- Praten en luisteren. (gespreksvaardigheid, verhalen vertellen, mening geven, reageren, reflectie)
- Verhalen. (boekoriëntatie, verhaalbegrip, functioneel lezen, leesplezier).
- Klanken en letters. (fonologisch en fonemisch bewustzijn)
- Krabbelen en schrijven. (relatie gesproken en geschreven taal, functies van geschreven)
- Taal, schrijfplezier.)

Deze leerdoelen zijn gebaseerd op de tussendoelen beginnende geletterdheid van het Expertisecentrum Nederlands en op de tussendoelen Nederlands van SLO voor groep 1 en 2

Mondelinge taalontwikkeling speelt een belangrijke rol. Kleuterplein maakt gebruik van interactief taalonderwijs. Interactie, in gesprek zijn met elkaar, staat centraal. Open vragen stellen, opnieuw verwoorden, doorspelen en bijdragen van kinderen verbinden stimuleert de taalontwikkeling.

Beginnende geletterdheid: In de kleuterperiode ontwikkelen kinderen spelenderwijs hun taalbewustzijn. Ze leren omgaan met begrippen klank, letter, woord, zin, verhaal. Kleuterplein stimuleert dit taalbewustzijn met activiteiten die gekoppeld zijn aan de leerlijnen klanken en letters en krabbelen en schrijven en de 5-minutenspelletjes. Binnen de leerlijn klanken en letters zijn de ontwikkeling van het fonologisch en fonemisch bewustzijn belangrijke leerdoelen.

Fonologisch bewustzijn: Onderscheid maken tussen vorm en betekenis van woorden.

Woorden kunnen onderscheiden.

Lettergrepen kunnen onderscheiden.

Lettergrepen kunnen samenvoegen.

Rijmwoorden (eindrijm) kunnen herkennen en benoemen.

Fonemisch bewustzijn: Afzonderlijke klanken kunnen uitluisteren.

Klanken kunnen onderscheiden (=auditieve discriminatie).

Klanken kunnen samenvoegen (= auditieve synthese).

De woordenschat en het taalniveau zullen per kind variëren.

In kleuterplein is er aanbod voor zowel jongste als oudste kleuters en zijn er veel mogelijkheden om te differentiëren.

Met de woordenschat wordt op 2 niveaus gedifferentieerd.

1. Basiswoorden: de woorden die bekend verondersteld worden bij kinderen die starten in groep1. Deze woorden worden actief aangeboden aan taalzwakke kinderen.
2. Uitbreidingswoorden: de woorden die voor de meeste kinderen nieuw zijn en die actief aangeboden worden aan alle kinderen.

Ook controle van de woordenschat is een belangrijk onderdeel. Dit gebeurt voornamelijk in de afsluitingsactiviteiten van het thema (terugblik , evaluatie).

Groep 3

In groep 3 werken we met de methode Veilig Leren Lezen (VLL) 2° maan versie. Dit is een taal/leesmethode.

Deze methode bestaat uit 12 kernen.

De kinderen leren per Kern nieuwe letters die samen een woord vormen waar een afbeelding bij hoort.

De kinderen leren lezen door de letterkennis te automatiseren en door de woorden te "hakken en plakken". Dit noemt men de elementaire leeshandeling.

Het Veilig & Vlot boekje vormt een belangrijk hulpmiddel om het lezen steeds meer te automatiseren. Het boekje bestaat uit woordrijtjes (wisselrijtjes) die dagelijks individueel en klassikaal geoefend worden.

Na iedere Kern volgt er een individuele leestoets van wisselrijtjes. De leerling leest zoveel mogelijk woordjes in 1 minuut. Aan de hand van deze uitslag wordt het niveau bepaald voor de volgende Kern.

Tevens geeft de handleiding ook direct adviezen en tips om na te toets te oefenen met de zwakkere lezers, maar ook adviezen en tips op ieder niveau.

Er zijn 3 niveaus:

- Verlengde instructie (De ster aanpak)
- Gemiddeld niveau (De maan groep)
- De "lezers" (De zon groep)

Ook woordenschat, begrijpend lezen en spellen zijn deelgebieden die allen aan de orde komen in deze methode.

Er zijn extra materialen bij deze methode waarmee de leerlingen gedifferentieerd kunnen werken;

- Computerprogramma
- Klikklak boekjes
- Ringboekjes
- Letterzetter
- Feestneus
- Speelleeset
- TipTop Veilig leren lezen

Dagelijks werken de kinderen uit hun werkboekje en het bijbehorende leesboekje.

Groep 4 t/m 8

Het taalonderwijs vanaf groep 4.

Het taalonderwijs omvat de deelgebieden

1. taal
 - luisteren, spreken, gesprek
 - stellen
 - taalbeschouwing
 - gebruik informatiebronnen
2. spelling
3. woordenschat
4. lezen
5. begrijpend lezen

Voor de eerste drie deelgebieden wordt gebruik gemaakt van de methode Taal Actief
3. De school heeft voor deze methode gekozen in 2010.

Voor begrijpend lezen maakt de school gebruik van de methode “Goed Gelezen”,

het Cito hulpboek begrijpend lezen en de digitale methode “Nieuwsbegrip”.

Taal, spelling en woordenschat

1. Analyse van de huidige situatie en reflectie

Op De Zoeker wordt gebruik gemaakt van de methode Taal Actief 3, vanaf groep 4. Deze methode is nu voor het derde jaar in gebruik. Er wordt gebruik gemaakt van Taal Actief taal, woordenschat en spelling.

Taal Actief gaat uit van de principes van interactief taalonderwijs. Kinderen leren de mogelijkheden van geschreven en gesproken taal het beste kennen door het voorbeeldgedrag van de leerkracht en door de interactie met de leerkracht in betekenisvolle situaties.. Kinderen leren ook veel van interactie met elkaar: naar elkaar luisteren, met elkaar spreken, samen teksten schrijven en samen reflecteren op hun taalgedrag. In de methode ligt de nadruk dan ook op interactie: leren van en *met* elkaar.

Taal Actief is afgestemd op de meest recente kerndoelen.

De methode werkt vanuit ankers. Per leerjaar komen tien ankers aan bod. Ieder anker begint met een verhaal rond een thema. Het anker schept een gemeenschappelijk referentiekader voor de kinderen, ondanks de verschillen in achtergrondkennis bij aanvang van de les.

Taal Actief houdt rekening met verschillen in taalvaardigheid en verschillen in tempo. Taalvaardige kinderen kunnen extra oefeningen maken op internet en taalzwakke kinderen kunnen extra spellinglessen op de computer maken.

De materialen die gebruikt worden:

Taal:

- leerlingenboek basis
- leerlingenboek extra
- digibord
- taalwerkboek

Woordenschat:

- woordenschatwerkboek a en b
- digibord

Spelling:

- werkboek spelling

2. Formulering van gewenste situatie

Op De Zoeker wordt gewerkt in niveaugroepen.

Blauw: Deze groep is bovengemiddeld, scoort goed met toetsen en heeft doorgaans een hoge citoscore. Deze kinderen komen zelfstandig een heel eind.

Groen: Deze groep scoort voldoende tot ruim voldoende.

Geel: Deze kinderen hebben veelal moeite met de aangeboden stof en vaak extra instructie nodig.

De werkwijze en de namen van de kinderen staan vermeld in de groepshandelingsplannen.

Daarnaast kunnen er ook nog kinderen zijn met een eigen programma en die staan dan in de ghp's vermeld in rood.

Er wordt gestreefd om zo veel mogelijk kinderen in de methode mee te laten doen.

Taalzwakke kinderen en meertalige kinderen volgen de pre-teachinglessen. Die gaan vooraf aan het ankerverhaal. In deze lessen worden vooraf de moeilijke woorden uitgelegd.

De basisles is opgebouwd uit een introductie en een korte instructie. Daarna kunnen de meeste kinderen aan de slag. Voor sommige kinderen is er dan ook nog een verlengde instructie in de methode opgenomen.

De woordenschatlessen worden gegeven op het digibord, verwerkt in het werkboek en daarnaast hangen de woorden ook nog duidelijk zichtbaar aan de woordwand. De woorden zijn verduidelijkt met een afbeelding. Het voordeel daarvan is dat de kinderen de woorden niet eenmalig krijgen aangeboden, maar over een periode van minimaal 4 weken geconfronteerd worden daarmee. De woorden komen terug in de taallessen, stellessen en praatlessen. Op deze wijze hopen wij de woordenschat van de kinderen te vergroten wat ook ten goede zal komen aan de verbetering van de resultaten van begrijpend lezen.

3. Vaststellen van prioriteiten

Het blijkt dat op De Zoeker veel kinderen moeite hebben met spelling. Voor deze kinderen is er de mogelijkheid om ook thuis te oefenen. Per blok spelling zijn er vier extra werkbladen die thuis gemaakt kunnen worden. Deze werkbladen zijn te vinden in:

- team op server
- taal-spelling
- taal actief
- spelling
- printbladen taal actief
- groep ...
- pbladen

Op www.bloon.nl kan er ook op de computer thuis gespeld worden.

Spellingzwakke kinderen krijgen ook op school de gelegenheid om hun spelling te verbeteren door extra te oefenen op de computer met het bijbehorende Taal Actief digitale spellingprogramma en met www.ambrasoft.nl

Ook het klaslokaal kan meehelpen. De leerkracht zorgt voor een leerzame omgeving. De ankerwoorden/spellingwoorden hangen duidelijk in het klaslokaal. Op de woordwand, naast de woordenschatwoorden. Door dagelijkse visuele confrontatie met de woorden en de bijbehorende spellingregels zal in de meeste gevallen de spelling verbeteren.

Wij maken in alle klassen gebruik van de spellingkaarten en -regels die destijds zijn ontworpen door Hedwig, Cees en Yvonne.

4. **Uitvoeren en borgen** (zie veranderplan)

Hoe wordt dit opgepakt en uitgevoerd?

Kwaliteitszorg

Kwaliteitsbewaking

In het kader van de kwaliteitszorg, wordt m.b.t. taal ten minste het volgende gedaan:

1. Jaarlijks trendanalyse (mei) en dwarsdoorsneden van de toetsen voor spelling, technisch lezen, woordenschat en begrijpend lezen.
2. Evaluatie van de zorgstructuur in juni, inclusief de toetskalender.
3. Bewaken van de deskundigheidsbevordering op basis van pop's in pop-, functionerings-, en beoordelingsgesprekken.
4. Jaarlijks evalueren van de bovengenoemde doelen m.b.t. aanbod en resultaat en waar nodig bijstellen van de doelen.

Kwaliteitsverbetering:

Aanbeveling:

Als school kan er kwaliteitsgroep taal worden aangesteld om de kwaliteit van het taalonderwijs in de gaten te houden en te kijken hoe we ons onderwijs kunnen verbeteren. In deze werkgroep zitten collega's uit elke bouw, IB-er, en de taalspecialist. De taalspecialist houdt zich vooral bezig met het taalbeleidsplan en het bewaken en uitvoeren hiervan. Zij krijgt ondersteuning van de leden van de kwaliteitsgroep. Hierdoor wordt het uitvoeren van het taalbeleidsplan makkelijker en het wordt breder gedragen door het team. Als er iets naar de andere teamleden overgebracht moet worden kunnen de collega's uit de verschillende bouwen dat doen tijdens de bouwvergaderingen of tijdens een teamvergadering.

meerjarenplanning		
Jaar 2013-2014		
onderwerp	actie	Wie verantwoordelijk?
taalbeleidsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Aanstellen kwaliteitsgroep • Verder invullen taalbeleidsplan • Presentatie taalbeleidsplan aan team • Borging taalbeleidsplan 	<ul style="list-style-type: none"> • Directie i.s.m. taalcoördinator • Taalcoördinator • Taalcoördinator • Kwaliteitsgroep
Veranderplan 1		
Onderwerp: woordenschat		
Jaar 2013-2014		
<p>Gewenste situatie: Er wordt bewuster omgegaan met het onderdeel woordenschat. De leerkrachten zijn op de hoogte van de noodzaak daarvan. De woordenschatmethode van Taal Actief wordt hierbij ingezet.</p>		
<p>Doelstelling: Schoolniveau: In iedere groep wordt aan woordenschatstimulering gedaan. Leerkrachtniveau: De leerkrachten zijn zich bewust van het belang van woordenschat en kunnen de materialen in hun groep inzetten. Leerlingenniveau: afhankelijk van de resultaten.</p>		
<p>Doelgroep: Alle leerkrachten en leerlingen van de school. Coördinatie en bewaking door de kwaliteitsgroep.</p>		
<p>Middelen: In iedere groep een woordwand, een prikbord van 2 meter breed en 1 meter hoog. Hierop de woorden uit de woordenschatlessen met verklarende plaatjes. In de groepen 1-2 alleen plaatjes en in de bovenbouw zullen er steeds meer woorden verklaard moeten worden met tekst. Het geheel moet aantrekkelijk ogen.</p>		
<p>Activiteiten: Per groep de woorden uit de methode woordenschat printen, plastificeren en een bijpassend plaatje er bij zoeken. Dat wordt ook geplastificeerd. De woorden kunnen per les bewaard worden in enveloppen, zodat ze ieder jaar weer te gebruiken zijn.</p>		
<p>Evaluatie: Op de jaarlijkse eindstudiedag.</p>		

Veranderplan 2

Onderwerp: spelling

Jaar: 2013-2014

Gewenste situatie:

Het verbeteren van de spellingresultaten.

Het multifunctioneel inzetten van de woordwand.

In de groepen 6 wordt nu reeds 1 jaar gewerkt met de woordwand en een simpele uitbreiding daarvan met de spellingwoorden uit hetzelfde blok bleek uiterst doeltreffend te werken. De woordenschat werd ook nog eens uitgebreid met de spellingwoorden en de spellingresultaten gingen vooruit.

Doelstelling:

Schoolniveau: In groep 4 t/m 8 hangen de spellingwoorden aan de wand.

Leerkrachtniveau: De leerkrachten verwijzen regelmatig naar deze woorden, zetten ze in tijdens de lessen en hebben zo nodig de betekenis verklaard.

Leerlingenniveau: De leerlingen zien dagelijks de woorden uit de spelling categorieën die in die periode aangeboden worden. Ze oefenen er mee, waardoor de resultaten omhoog zullen gaan.

Doelgroep:

Leerkrachten groep 4 t/m 8 en leerlingen uit die groepen.

Coördinatie en interne bewaking door het kwaliteitsteam.

Middelen:

Nodig een bord van 1 meter hoog en 1,50 meter breed.

Per spellingles 2x A3 met 10 a 12 woorden (5 of 6 woorden per vel)

De spellingsmoeilijkheid is met kleur aangegeven.

Aanbeveling: De aanschaf van een A3 lamineerapparaat, zodat de vellen gelamineerd kunnen worden en we ze ieder jaar opnieuw kunnen gebruiken.

Activiteiten:

Per parallel de woorden typen en uitprinten.

Duidelijk zichtbaar ophangen.

Suggesties voor gebruik in de klas.

Evaluatie: Op de jaarlijkse eindstudiedag.

Lezen

HET INDIVIDUEEL LEZEN EN GROEPSLEZEN (ELLO)

Aanvankelijk lezen:

Er wordt gebruik gemaakt van:

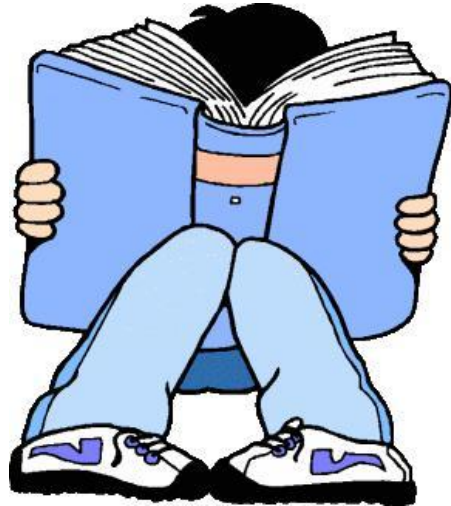
- Veilig Leren lezen (met behulp van Leerkrachten assistent): groepen 3 (2 de maan-versie)

Voor het technisch lezen gebruiken we:

- Lekker Lezen: groepen 4

Voor begrijpend lezen gebruiken we:

- Goed gelezen: groepen 5 t/m 8
- Nieuwsbegrip: groepen 4 t/m 8
- CITO hulpboek

Voortgezet lezen:

Het voortgezet lezen is een leerproces waarin een geleidelijke accentverschuiving plaats vindt van technische aspecten van het leesonderwijs naar begripsmatige en het leren van studie technieken. Leesactiviteiten voor de leerlingen dienen inhoudelijk altijd betekenisvol te zijn. Belangrijk bij de keuze en ordening van de schoolbibliotheek en leesmethoden is dat er veel aandacht besteed wordt aan de vraag, of het lesmateriaal goed aansluit bij de ontwikkelingsfase en de belangstelling van de leerlingen.

De school maakt het volgende onderscheid:

I Leeslessen die het accent leggen op het bevorderen van de lees motivatie en tegelijkertijd worden aangeboden met b t/m e:

a individueel lezen om zowel technisch, begrijpend lezen als de lees motivatie te stimuleren (vanaf groep 3 t/m groep 8)

II Leeslessen die het accent leggen op het bevorderen van de leestechische en inzichtelijke vaardigheden:

b groepslezen (ELLO) voor zwakke beginnende lezers in niveaugroepjes volgens de ELLO-strategie(avi-niveau 0 t/m 5)

c technisch lezen m.b.v. de methode 'Lekker Lezen', 'Goed gelezen'.

d begrijpend en studerend lezen m.b.v. 'Goed gelezen, Nieuwsbegrip.'

Groepslezen (ELLO) in niveaugroepen:

ELLO staat voor Effectief Leren Lezen Ondersteuning. Het is ontwikkeld door het Christelijk/Pedagogisch Studiecentrum in samenwerking met de Katholieke Universiteit Nijmegen.

Het is de bedoeling dat wij de kinderen met problemen in de leesontwikkeling vroegtijdig ondersteunen.

ELLO lezen is bedoeld voor leerlingen die extra begeleiding nodig hebben.

Welke kinderen daarvoor in aanmerking komen worden besproken met de leescoördinator/ Intern Begeleider.

De uitgangspunten van ELLO zijn:

- Het opdoen van succeservaringen bij het leren lezen.
- Individuele ondersteuning.
- Uitbreiding van de effectieve leestijd.
- De inhoud van de tekst staat centraal.
- Vergroten van het zelfvertrouwen.

Wij werken op onze school met een zes-stappenplan.

Op welke manier wordt er bij ons op school ELLO gelezen?

Het ELLO lezen wordt uitgevoerd met de leerlingen van groep 3 en 4 (waar nodig ook met leerlingen uit groep 5).

Dit zijn de kleuren Rood/Geel tot en met Grijs.

Er wordt met deze leerlingen waar mogelijk 2 x 30 minuten per week gelezen binnen een kleine setting.

Dit wordt gedaan door ouders die de ELLO strategie aangepast hanteren.

Het ELLO lezen vindt plaats in een rustige omgeving buiten het lokaal.

De rol van de leerkracht bij het ELLO lezen is dat deze de ouders begeleidt (zij kunnen waar nodig advies krijgen). De communicatie tussen de leerkracht en de ouders verloopt via een schriftje. Mondeling overleg is ook mogelijk.

De leesouders letten vooral op de begripsmatige aspecten en de leesattitude van de leerling.

Vorbereiden op de ELLO leesles:

1. De ouder haalt de leerlingen op uit de klas. De leerkracht heeft een mapje klaar liggen met het stappenplan, de boekjes en het schriftje.
2. De leesouder heeft zelf het boekje vooraf gelezen.
 - Om zelf enthousiast te zijn over het boek
 - Om open denkvragen te stellen
3. Inrichting van de werkplek:
 - Het leesgroepje zit in een ruimte, waarin ongestoord met elkaar gesproken kan worden
 - Het boek is in drievoud aanwezig als het groepje uit twee leerlingen bestaat
 - Het schriftje is aanwezig
4. Tafelorde:

- De leesouder kan alle leerlingen aankijken om goed te kunnen communiceren
- De leerlingen kunnen elkaar aankijken om goed te kunnen communiceren
- De tafels zijn leeg

Het boek lezen:

De leerlingen aansporen nieuwsgierig te blijven naar het verloop van het verhaal en moeten het verhaal begrijpen.

De leesouder helpt de leerlingen zodanig, dat hij/zij ervoor zorgt dat de leerlingen altijd het gevoel hebben dat het goed gaat (voorkomen van faalervaringen)

1. De leerlingen bekijken de illustraties.
2. De leesouder leest een stukje voor en stelt daar een vraag over.
3. De leerlingen lezen de bladzijde(s) voor zichzelf. Zij wijzen bij. Dat kan gebeuren met een aanwijsstrookje of met een vinger.

Het voordeel hiervan is dat de leesouder kan zien of er veel gehaperd wordt.

4. Pas in de laatste fase gaan de leerlingen hardop lezen. Daardoor is de kans dat het al veel beter gaat stukken groter.
5. Na een leesbeurt krijgt de leerling een compliment. Zo nodig wordt een haperende leerling geholpen door de leesouder. Een leerling leest een stukje tekst dat niet te lang is voor die leerling.
6. De leesouder zorgt ervoor, dat de leerlingen nieuwsgierig blijven hoe het verhaal zal gaan door:
 - Zeer regelmatig (na elke bladzijde) open vragen te stellen
 - “Had je dat gedacht?”
 - “Waarom gebeurde dat?”
 - “Hoe ging dat?”
 - Het gelezen stukje samen te vatten in eigen woorden als er twijfel is of de leerlingen de tekst hebben begrepen en daarover open vragen te stellen:
 - “Wat gaat er nu gebeuren?”

Terugblik:

1. De leerlingen vertellen het verhaal dat ze net hebben gelezen.
2. De leesouder ondersteunt de leerlingen hierbij.
3. De leesouder kan ook aan de hand van de volgende vragen praten over het boek
 - “Zoek eens een plaatje op in het boek dat jij leuk vond.”

- “Zoek de bladzijde in het boek op waar iets gebeurde dat spannend, grappig of verdrietig was.”
- Laat het kind toelichten waarom het deze bladzijde heeft gekozen.

Leerlingen uit groep 3 beginnen, als ze de letters kennen en mkm-woorden kunnen lezen.

Leerlingen uit groep 3 beginnen, als Kern 6 van Veilig Leren Lezen behandeld is. Wij streven ernaar dat door toepassing van de ELLO-strategie de zorgleerlingen in april groep 4 AVI-niveau M4 beheersen, zodat ze de laatste drie maanden in groep 4 in AVI E4 kunnen functioneren.

Het groepslezen (ELLO) werkt met kinderboeken, die een voor de leerling aantrekkelijk en begrijpelijk verhaal hebben en bovendien zo geïllustreerd zijn, dat de leerlingen het verhaal kunnen vertellen, voordat ze het verhaal gaan lezen. M.a.w. ze begrijpen het verhaal al voordat ze de tekst gaan decoderen! Van elk boek zijn meerdere exemplaren aanwezig, die in een didactische volgorde geordend zijn volgens AVI-criteria: de ELLO-orthotheek. Alle titels staan op een ELLO-boekenlijst.. Gelijktijdig met het aanbieden van deze ‘ELLO-orthotheek’ wordt per AVI-niveau (kleur) een bibliotheek met zo’n 40 individueel te lezen boeken aangeboden, waaruit de leerlingen vrij kunnen kiezen. De boeken voor groepslezen (ELLO) en individueel lezen hebben per niveau dezelfde kleurcodering.

De rol van de leerkracht: (van groep 3 en 4) bij het groepslezen (ELLO).

De leerkracht van de groepen zijn tijdens het groepslezen (ELLO) verantwoordelijk voor het begeleiden van de leesouders. Daarom verdient het de voorkeur, dat deze leerkracht tijdens het groepslezen (ELLO) geen andere taak heeft.

De leescoördinator leert de leesouders de ‘ELLO-strategie’.

Individueel lezen:

Eindoelen:

- Alle leerlingen kunnen naar eigen keuze zelfstandig boeken lezen, begrijpen en er van genieten.
- Alle leerlingen staan positief tegenover het lezen van teksten van verschillende aard en lengte.
- Alle leerlingen hebben een flink aantal boeken uit de betere jeugdliteratuur gelezen.

Bij het individueel lezen gaat het om het volgende:

1. Het leren plezier te krijgen in lezen.
2. Het prikkelen van de fantasie en de verbeelding
3. Het leren begrijpen van langere teksten.

4. Het kunnen 'verzinken' in een verhaal.
5. Een mening kunnen geven over een boek.
6. Het zelfstandig verwerven van 'technische' leesvaardigheid.
7. Respect voor boeken.

Richtlijnen voor leestijd in de klas:

- Er wordt per dag minstens 20 minuten individueel gelezen. Waar mogelijk twee keer.
- De leerkracht observeert de leerlingen tijdens het lezen (je kunt er voor kiezen om dit 10 minuten te doen). De observaties van de leerkracht kun je noteren op de zgn. bolletjeslijst (observatiepunten individueel lezen), deze is bestemd voor de risicoleerlingen. Als duo is het handig een overdracht schriftje te gebruiken.
- Vervolgens nodig je een leerling bij je uit om voorbereid een stukje te komen lezen. Het voorlezen aan de instructietafel is een verplichte activiteit voor alle leerlingen, m.u.v. de leerlingen die AVI-plus hebben behaald.
- Je kunt dan besluiten om een leerling een kleur hoger te laten lezen of een gesprekje te voeren.
- Naar eigen inzicht kan een leerling een kleur verder/ starten of lezen dan de kleuren die dat leerjaar aangeeft. Geef dit wel even aan bij lees coördinator of IB.
- De leerlingen die "raketwerk" krijgen, mogen direct in de kleur rood starten.
- Er wordt geen kleur overgeslagen.
- Probeer alle leerlingen in een maand minstens 1x hardop bij je te laten lezen. Teken dit af op de lijst administratie individueel lezen (deze lijst is verplicht in te vullen voor alle leerlingen).
- De leerkracht probeert de leerlingen zo veel mogelijk non-verbaal tot lezen aan te zetten.
- Je kunt het individuele lezen afsluiten met een boek-promo.
- Zorg ervoor dat je tijdens het lezen de "zwakke" lezers goed in zicht hebt. Desnoods creëer je een leesplekje.
- De leerlingen hebben altijd hun eigen leeslijst op tafel liggen. Zet zelf als leerkracht de datum boven een nieuw verkregen leeslijst.
- Laat de leerlingen die lijst altijd meenemen als ze bij jou komen lezen. Op deze manier kun je zelf het overzicht goed bewaren.
- Het streven is dat een leerling ongeveer drie maanden over één kleur doet.
- Meld een leerling aan bij IB als er twijfel is over de leesvorderingen of neem contact op met een van de leescoördinatoren.
- Ieder schooljaar wordt er op een nieuwe lijst leerlingenoverzicht niveaulezen gewerkt.
- De lijst leerlingenoverzicht niveaulezen wordt tot aan het einde van het schooljaar ingevuld en overgedragen aan de volgende leerkracht.

- De individuele leeslijsten gaan ook met de kinderen mee naar het volgende leerjaar.
- De AVI-toetsen worden alleen nog maar dan afgenomen als het afname moment daar is. Alleen de nieuwe toetsversie wordt gebruikt. Vul de gegevens ook in op je lijst.
- De DMT gegevens, het aantal goed gelezen woorden, ook in de lijst noteren.
- Alle gegevens worden opgeslagen in de leesmap.
- Van het begrijpend lezen vermeld je de DLE op de lijst leerlingen overzicht niveaulezen.
- Een boek wordt niet geruild tijdens de leestijd.
- De leerlingen bekijken in de bibliotheek een nieuw boek goed, voordat ze gaan lezen. Dat vermindert de frequentie van het ruilen.
- Er wordt aandacht besteed aan het 'ruilgedrag'.
- Er zijn twee lijsten die wij gebruiken: de lijst; “administratie individueel lezen” (op deze lijst teken je af of je elke leerling eens per maand hebt horen lezen), en de lijst: leerlingenoverzicht niveaulezen.
- De rest van de aangeleverde lijsten in de leesmap zijn facultatief.

Leerlingen uit groep 3 beginnen, als ze de letters kennen en mkm-woorden kunnen lezen.

Leerlingen uit groep 3 beginnen, als Kern 6 van Veilig Leren Lezen behandeld is.

Het individueel lezen is voor groep 3 t/m 8 gedurende 5 x 20 minuten per week.

De schoolbibliotheek is geordend in 13 niveaus(13 kleuren): start niveau voorafgaand aan AVI M3, 6 AVI-niveaus (voor groep 3 t/m 5) en 3 vervolgniveaus (voor groep 6 t/m 8).

De leesontwikkeling van leerlingen laat in de praktijk grote individuele verschillen zien qua aanleg, tempo en belangstelling. De school komt aan deze individuele verschillen tegemoet door de volgende differentiatieprincipes:

1. Differentiatie in het start moment:
 - Een leerling begint pas in AVI-niveau M3 als de noodzakelijke voorwaarden van het aanvankelijk lezen zijn vervuld.
2. Differentiatie in aanleg en tempo:
 - Elke leerling gaat naar een volgende kleur, zodra hij/zij daar aan toe is volgens het oordeel van de leerkracht.
3. Differentiatie in pedagogische en didactische aandacht:
 - Leerlingen met leesproblemen krijgen meer aandacht dan anderen.
4. Differentiatie in belangstelling:
 - Binnen de grenzen die de AVI-niveaus stellen, is er voor de leerlingen gelegenheid om zelf de leesstof te kiezen. Het volgen van eigen interesse wordt gestimuleerd.

Plaats van de schoolbibliotheek:

- De boeken van AVI M3 t/m AVI Plus staan centraal in de school opgesteld.
- Er is toezicht vanuit de lokalen,
- Bij een horizontale opstelling van de boeken kunnen meer kinderen tegelijk ruilen zonder elkaar te storen,
- Beperkte loopafstand van het lokaal naar de bibliotheek.

Leerlingvolgsysteem voor lezen:

Leerkrachten en leesouders letten niet zozeer op technische leesaspecten (het juist verklanken van woorden/zinnen, intonatie, interpunctie, articulatie, tempo en concentratie), maar vooral op begripsmatige aspecten (het begrijpen van het gelezene) en de leesattitude van de leerlingen. Met leesouders wordt regelmatig over deze observerende taak overleg gevoerd. Dit gebeurt via een schriftje. Kernpunten van het leesproces in de groepjes worden door de leesouders genoteerd.

Leerlingen worden continu gevolgd in hun leesontwikkeling. De leerkracht beoordeelt, of de leerlingen toe zijn aan de volgende kleur aan de hand van de gegevens van de leesouders, de individuele boekenlijsten, observaties tijdens de leeslessen en individuele aandacht. Doorstroming naar een volgend niveau is op elk gewenst moment mogelijk. Naast dit dagelijks volgen van de vorderingen van individuele leerprocessen door de leerkracht, worden bij alle leerlingen toetsen afgenomen.

Welke toetsen worden er af genomen?

1. Toetsen van 'Veilig Leren Lezen, 2 de maan versie
2. Cito-DMT 2009. Kaarten 1 t/m 3.

Te gebruiken vanaf kern 7 t/ m 12, volgend de Cito-kalender

3. AVI-2009.

Te gebruiken in AVI-niveau M3 t/m AVI plus (vanaf groep 4), 2 x per jaar.

4. Cito Toetsen Begrijpend Lezen 2012.

Groep 3, 5, 6, 7 en 8 1 x per jaar.

Groep 4 2 x per jaar.

5. Leerlingenoverzicht niveaulezen.

Op het leerlingenoverzicht niveaulezen worden de startdatum van het individuele AVI- kleur)niveau ,van de Cito DMT het aantal goed gelezen woorden en de DLE

Cito Toetsen Begrijpend Lezen genoteerd. De toets datum wordt boven de betreffende kolom genoteerd. De groepsleerkracht beheert dit overzicht en geeft het door aan de volgende leerkracht.

6. Tijdens de groepsbesprekingen met de IB worden de leesresultaten per groep besproken.
7. Mocht blijken uit deze besprekingen dat een leerling een meer intensievere manier van begeleiden nodig heeft dan krijgt de leerling van de leescoördinator (indien mogelijk) extra ondersteuning in de vorm van Running Record lezen.
8. De leeslijsten worden door de leerkrachten zelf geanalyseerd (2x per jaar). En er wordt aangegeven welke acties er worden ondernomen op het gebied van extra ondersteuning. De analyse wordt ingeleverd bij de leescoördinator. Een kopie wordt in de leesmap gedaan.
9. De leerkrachten stellen zelf een individueel handelingsplan(lezen) op wanneer blijkt dat een leerling onvoldoende vooruitgang boekt. Hierbij gesteund door de Intern Begeleider of leescoördinator. Het aanleggen van een leesdossier is van groot belang om eventueel een ONL onderzoek te kunnen laten verrichten.

Wat doen we aan leespromotie?

Wij proberen de kinderen al zo vroeg mogelijk te stimuleren om te lezen.

- In alle groepen is er een ruim aanbod aan aantrekkelijke boeken.
- Regelmatig worden de boekenkasten onder de loep genomen en verouderde boeken verwijderd, stukgelezen boeken opnieuw aangeschaft en leeslijsten aangepast.
- In alle groepen wordt jaarlijks aandacht besteed aan de Kinderboekenweek.
- In de groepen wordt iedere dag gelezen.
- Leerkrachten lezen voor.
- Vanaf groep 6 houden de leerlingen een boekbespreking voor de klas.
- De groepen 6 en 7 doen mee aan de jaarlijkse Zaanse kinderboekenjury voor de Hotze de Roosprijs. (Mits we ingeloot worden)